

Refugiats a Caldes? Una oportunitat per nosaltres!

1

Les imatges d'infants, d'homes, dones, gent gran fugint de la guerra ens colpeix. Volen entrar a Europa a buscar una vida digna. La societat europea s'inquieta, hi ha partits polítics i líders religiosos que veuen perillar la vida acomodada i conservadora d'aquest petit continent. Efectivament arriben milers, centenars de milers de refugiats. És una oportunitat per nosaltres, per obrir els ulls per recordar qui som, en quin planeta vivim, per recordar que el destí el definirem entre tots.

A Caldes l'any 1991 vam constituir l'ONG Caldes Solidària per fomentar les activitats de cooperació internacional per al desenvolupament a la nostra vila. Pocs anys després van començar arribar a Caldes regularment un bon nombre d'immigrants africans, equatorians,... Des de Caldes Solidària vam detectar la necessitat de fer un treball d'acollida, això ens va portar a crear conjuntament amb Creu Roja un servei d'acollida i l'inici de classes d'alfabetització. Tant les activitats de cooperació com el treball d'acollida a immigrants van rebre un important suport per part de la població. L'Ajuntament va crear un pressupost de cooperació i finalment va absorbir els serveis d'acollida i alfabetització. Però és molt difícil mantenir un treball durant tants anys, el 2016 farà 25 anys de la creació de Caldes Solidària. La nostra societat està inquieta per moltes qüestions, però sembla que la solidaritat internacional no és pas la prioritària. Com exemple podem pensar en l'acollida d'infants sahrauís. Els primers anys a Caldes durant l'estiu acollíem uns 10 infants sahrauís durant l'estiu, ara n'acollim 1, 2 o 3 perquè no podem trobar més famílies disposades a fer-ho. Una part important del poble sahrauí, per qui no ho recordí, són refugiats, i viuen molt precàriament al desert, en campaments, al sud d'Algèria. Sembla que progressivament hem oblidat que no som sols els que vivim en aquest planeta. L'Ajuntament va disminuir el pressupost de cooperació per al desenvolupament, segueix sent inferior al 0.7 % de recursos propis tal com defensem nosaltres i molts d'altres. No sembla ser aquesta una qüestió que preocupi massa a la major part dels nostres vilatans.

L'arribada de refugiats a Europa, l'arribada de refugiats a Caldes ens ha de servir per recordar que vivim en el planeta Terra, ens ha de servir per recordar que les desigualtats no es poden mantenir de forma indefinida, les desigualtats acaben creant grans desplaçaments imparables de població a causa de la misèria o de la violència. L'acollida de refugiats ens ha de servir per encoratjar-nos a treballar més intensament per un món més just, per reclamar a Caldes el 0.7 % com altres ajuntaments ja fan (com Barcelona!), per recordar els refugiats sahrauís,...

La cooperació per al desenvolupament no és la solució. És una molt petita part de la solució. Però una part important com a motor de canvi començant per provocar canvis a la nostra societat.

2

Pot ser que a finals d'any arribin algunes famílies de refugiats a Caldes. Són persones que fugen de la guerra. No fa pas gaire alguns calderins van haver de fer un viatge semblant. Al final de la guerra civil (1939) van ser molts els que van marxar cap a França, inicialment van ser acollits en camps de refugiats improvisats. Les imatges d'aquella fugida, les imatges d'aquells camps de refugiats a les platges franceses,... tenen moltes similituds amb les imatges actuals. L'acollida dels refugiats de la guerra civil en molts aspectes va ser lamentable, talment com l'acollida (o la no acollida) que estem fent des d'Europa als nous refugiats. Els refugiats, siguin de Síria, d'Afganistan o del Sàhara Occidental són persones com nosaltres, persones com els nostres avis o besavis que van haver de fugir de Catalunya.

Si arriben famílies de refugiats a Caldes, la seva acollida no és una qüestió de relacions internacionals, des del moment que són refugiats i visquin a Caldes els hem de tractar com a calderins. Per tant és un afer de l'àmbit social. Sortosament els nostres serveis socials, tan els municipals com els oferts per entitats tenen

capacitat de respondre a molts problemes. Tot i així, l'arribada de famílies de refugiats és un repte molt important.

D'altra banda, a Caldes tenim també un important grup de persones que no són refugiats que pateixen dificultats socials, des d'alguns immigrants actualment sense documentació perquè es van quedar sense feina com conseqüència de la crisi econòmica, o famílies d'autòctons sense ingressos regulars, famílies que han perdut la llar,...

L'arribada de refugiats és una oportunitat per nosaltres per revisar quins aspectes dels serveis socials no tenim ben resolts, i per prendre accions per mirar de resoldre'ls.

Fa uns mesos a la *Taula de Cooperació, Solidaritat, Pau i Drets Humans* vam fer un treball per revisar l'activitat en l'àmbit dels serveis socials a Caldes. Vam detectar alguns problemes: manca de llocs de treball, impossibilitat d'aconseguir ingressos si no tens possibilitat legal de treballar, impossibilitat d'accés a l'habitatge (manca d'habitatge amb lloguer social), necessitat de rehabilitació d'habitatges de famílies que viuen en condicions poc dignes, manca d'integració causada per motius culturals (o de gènere) o per una baixa formació acadèmica, manca d'accés a activitats de lleure per infants i joves, dificultat d'accés a recursos bàsics (mobles, electrodomèstics,...),...

L'arribada d'aquests nous calderins ens ha d'empènyer a resoldre aquestes qüestions per ells i per totes les altres persones de Caldes que passen dificultats. Cal habitatge social, cal organitzar correctament un servei de reciclatge i distribució de mobles, d'electrodomèstics,... (el servei actual ofert per Caldes Solidària és del tot insuficient), cal crear llocs de treball per a població en risc d'exclusió,...

L'arribada dels refugiats l'hem de viure també com una oportunitat de millorar les condicions de vida d'altres persones de Caldes que pateixen dificultats.

3

Les imatges que arriben a les nostres cases han fet descobrir a moltes persones l'existència dels refugiats. Tenim per tant l'oportunitat d'aprendre que és un refugiat.

Segon la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de les Nacions Unides de 1951:

*Un **Refugiat** és una persona que a causa de fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a determinat grup social o opinions polítiques, es trobi fora del país de la seva nacionalitat i no pugui o, a causa d'aquests temors, no vulgui acollir-se a la protecció de tal país; o que, no tenint nacionalitat i trobant-se, a conseqüència de tals esdeveniments, fora del país on abans tingués la seva residència habitual, no pugui o, a causa d'aquests temors, no vulgui tornar-hi.*

Dit de forma planera, un refugiat és la persona que ha hagut de marxar del seu país d'origen, majoritàriament a causa de la guerra i la violència. Un altre terme important a conèixer és el de **Desplaçat**. S'anomena desplaçada a una persona que hagut de marxar de casa seva i ha fugit a una altra zona dins del seu mateix país.

Algú pot pensar que fins avui gairebé no hi havia refugiats, i és la crisi de Síria la que ha provocat l'aparició de gran nombre d'ells. Res més fals! Segons dades de l'ACNUR, el 2014 ja hi havia 59.5 milions de refugiats i desplaçats (<https://www.cristianismeijusticia.net/files/papct229.pdf>).

Les xifres són sempre fredes i difícils de comprendre. A l'Estat espanyol, Portugal, Andorra i Gibraltar hi vivim uns 57 milions d'habitants... Podeu imaginar tota la població de l'Estat (o d'Itàlia que té uns 60 milions d'habitants) marxant de les seves cases. Cada família, cada persona és una història de patiment.

Sovint actuem o pensem com si fóssim el centre del món, ara arriben alguns centenars de milers de refugiats a Europa i ens alarmem i preocupem en gran mesura. Ens cal saber que la major part de refugiats es troben a països no europeus. Segons dades de 2013, els països de l'Àsia acollien uns 6 milions de persones refugiades, uns tres milions i mig es trobaven a països africans. Segons sembla hi ha preocupació perquè l'arribada de refugiats pot fer canviar les condicions de vida a Europa (atur, condicions laborals, problemes de religió,...). És una preocupació vergonyosa si pensem que altres països acullen nombres molt i molt importants de persones, com el Líban. Segons les autoritats libaneses, al país, que té una població autòctona d'uns 4,5 milions d'habitants, hi ha més d'1,3 milions de refugiats sirians, dels quals la meitat són nens i nenes. S'estima que el Líban ha esdevingut el país amb el major nombre de refugiats del món per càpita: el nombre de refugiats sirians en el país és quasi el mateix que un quart de la població resident.

Cal fer un esforç per acollir als refugiats i cal especialment fer un esforç per lluitar contra les principals causes que fan marxar les persones de casa seva: la violència i la guerra. Cal seguir treballant per un món sense exèrcits i sense fabricació i comercialització d'armes. Les armes, tal com hem vist infinites vegades, no resolen cap conflicte, ans al contrari els agreugen, els allarguen, els eternitzen. Tan difícil és entendre-ho?

4

Lamentablement en gran mesura les opinions i actuacions de la ciutadania estan enormement influenciades pels mitjans de comunicació. Els telenotícies, les tertúlies, fins i tot els programes on parlen personatges amb discutibles mèrits influeixen en gran mesura en la visió que té molta població de la realitat que ens envolta. Aquest fet afecta especialment a les emergències internacionals, a les crisis humanitàries. Si els mitjans en parlen el problema és important. (1) Si els mitjans en deixen de parlar el problema s'oblida més o menys ràpidament. (2) Si el problema no és mencionat als mitjans no existeix. (3) A més si la crisi és a l'Àfrica subsahariana, en parlin o no en parlin els mitjans hi ha qui ho considera (inversemblantment!!!) quelcom natural, per tant no desperta interès ni moviments de solidaritat.

Amb alguns exemples podem il·lustrar aquest fet.

Exemple 1. Els mitjans ja no en parlen i el problema ha desaparegut.

Fa cinc anys Haití va patir un important terratrèmol que va deixar devastat el país. Ja fa molt temps que els mitjans no en parlen, la situació d'Haití segueix sent molt difícil però sembla que ens hem oblidat d'ells. L'abril passat diversos terratrèmols van causar importants estralls al Nepal... l'oblit també comença a afectar al Nepal.

Exemple 2. Els mitjans no en parlen i el problema no existeix.

No cal anar molt endarrere en el temps. El passat 17 d'octubre la pluja torrencial va causar important danys als campaments de refugiats sahrauís del sud d'Algèria. 1600 haines i cases de tova s'han malmès. No en parlen ni els canals de TV, ni les ràdios, ni els diaris de gran difusió. El problema per nosaltres no arriba a existir.

Exemple 3. Crisi a l'Àfrica subsahariana.

UNICEF en una nota del passat 18 de setembre (http://www.unicef.org/media/media_85551.html) explica que més de 1,4 milions de nens i nenes han estat obligats a fugir de les seves llars com conseqüència dels conflictes a Nigèria i països propers, la major part d'ells menors de cinc anys. Un fort augment dels atacs del grup armat conegut com Boko Haram ha provocat el desplaçament de 500.000 infants en els últims cinc mesos. Malgrat l'envergadura de la notícia ningú no en parla.

Hi ha qui diu que és molt més important l'analfabetisme sobre l'Àfrica que l'analfabetisme a l'Àfrica. Es ben cert, molts europeus no saben ni col·locar Nigèria sobre un mapa, ni saben que és un país amb més de 180 milions d'habitants, el 7è país més poblat del món! Si ni tan sols sabem on és òbviament no es preocupen massa les seves crisis.

Avui els mitjans de comunicació cada dia ens parlen dels refugiats que arriben a Europa. Indiscutiblement estem davant d'un problema que requereix de la nostra actuació. Tot i així no podem oblidar les altres poblacions que pateixen dificultats.

A Caldes Solidària aquest problema de sensibilitats fa anys que ens inquieta. No podem prendre accions urgents calmant consciències i oblidant-nos dels problemes immediatament. Des d'una petita comunitat com la nostra (Caldes de Montbui) cal actuar amb serenor sense precipitació. Cal actuar a mig i llarg termini, ens cal memòria. Per això com a resposta a les emergències internacionals vam decidir actuar a través de projectes concrets i de qualitat. Això implica no actuar de forma immediata, sinó actuar posteriorment a la situació d'urgència mediàtica, després d'haver trobat els col·laboradors que coneguin correctament la realitat. Un bon exemple d'això és la nostra resposta a la crisi de Nepal (<http://caldessolidaria.blogspot.com.es/2015/06/la-resposta-de-caldes-de-montbui-als.html>).

L'arribada de refugiats a Europa i a Caldes no ens ha de fer oblidar les altres situacions d'injustícia.